

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ

© І.М. Дорош, В.О. Подік, І.М. Тарас, 2014

На сьогодні в соціально-економічному житті кожної країни немає більш важливого питання як розвиток людини. Саме людина повинна стати головною метою розвитку кожного суспільства. Треба відмітити, що вона є і творцем цього розвитку. Тому дослідженню такої складової частини людських ресурсів як трудовий потенціал приділяється велика увага на протязі тривалого часу в різних країнах, а також і в Україні. Незважаючи на значну кількість публікацій з питання розвитку соціальних процесів та трудового потенціалу в Україні, проблеми залишаються на тому ж рівні, що й 10-15 років тому. У значній мірі, на наш погляд, причина цього криється в недостатньому дослідженні цих процесів та слабкості інструментальної бази, що пропонується для вирішення нагальних проблем.

Дослідженню різних сторін розвитку соціально-трудоного потенціалу присвячено роботи багатьох українських учених, серед яких О. Білорус, В. Гесць, І. Гнибіденко, А. Гриценко, М. Долішній, А. Колот, Е. Лібанова, І. Лукінов, С. Мочерний, та багато інших. Однак необхідно зазначити, що у більшості досліджень економічна сфера діяльності розглядається у відриві від соціальної та політичної. На сьогодні ще залишаються недостатньо досліджені питання взаємозв'язку економічної, соціальної та політичної сфер. Тому дуже важливе дослідження передумов та механізмів функціонування і подальшого розвитку соціально-трудоного потенціалу України, що відповідає вимогам викликів ХХІ сторіччя. Для цього необхідно, по-перше, мати чітко встановлені цілі соціально-економічного розвитку усього суспільства та механізми їх досягнення, а, по-друге, використовувати дієві механізми узгодження цілей у суспільстві, що забезпечують консолідацію усіх верств населення.

Соціально-трудогий потенціал в значній мірі залежить від соціального середовища, соціальної справедливості та соціальної захищеності. Раніше соціальні гарантії були недостатньо високими, але більш надійними: бажачі забезпечувалися роботою; існувала безкоштовна форма освіти, медичного обслуговування та отримання житла; стійка система пенсійного забезпечення; широка мережа дитячих дошкільних установ. Сьогодні найгострішою проблемою накопичення та розвитку соціально-трудоного потенціалу в Україні є недостатня увага до розвитку соціально-культурної сфери, освіти та науки.

За останні 20 років в Україні було прийнято чимало різних програм та законів, які регулюють різні питання економічного та соціального розвитку країни. Але при цьому вони розробляються та приймаються безсистемно, без визначення реальних механізмів реалізації, без збалансування ресурсів на рівні країни чи регіону. Як правило, ці програми не виконуються в повній мірі з причин відсутності реальних механізмів їх реалізації та недостатності ресурсів.

На сьогодні поширеним явищем на рівні державних дій стала розробка та прийняття не програм, а концепцій, які практично не встановлюють ніяких цільових віх, а декларують наміри. Тому після спливання часу дії цих концепцій приймаються нові, без достатнього оцінювання реалізації попередніх. Зрозуміло, що без встановлення конкретних показників, що повинні бути досягнуті, як це робиться при розробці програм дій, неможливо оцінити ступінь реалізації тієї чи іншої концепції, особливо в умовах різкого політичного протистояння влади та опозиції.

На наш погляд, вирішення проблем розвитку соціально-трудоного потенціалу буде забезпечене системними діями в соціальному та економічному розвитку суспільства на основі мети, яка може об'єднати суспільство. При цьому питання розвитку соціально-трудоного потенціалу України повинно стати однією зі стратегічних цілей суспільства. Державні та регіональні програми розвитку повинні обов'язково узгоджуватись з показниками розвитку трудового потенціалу, що закладаються в стратегічних напрямках.

Необхідно, щоб у Конституції України були встановлені чіткі цілі розвитку суспільства та визначені обов'язки влади щодо прийняття рішень, що наближають країну до цих цілей. У ній повинні бути також викладені і підходи до створення механізмів досягнення цілей. Дієвими механізмами, могли б стати, на нашу думку, обов'язкові Програми розвитку суспільства на період 20-25 років.